

BILDUNG 2016

BILDUNG SCHEURKALENDER 2016

JANUARI

Vrijdag

1

'Een traaggroeiende boom kan ook de hoogste worden.'

Jelle Jolles

Bron: Jelle Jolles (2011), Ellis en het verbreinen, Neuropsych Publishers, Amsterdam-Maastricht, - voor extra toelichting zie ook www.jellejolles.nl -

1 JANUARI

Tot ver na het 20ste jaar is de adolescent te beschouwen als 'werk in uitvoering'. De persoon ontwikkelt zich en het brein komt tot rijping. Gezin, buurt en school zijn bepalend voor die ontwikkeling. Maar ook biologische factoren zoals voeding, slaap, stress en onze genen zijn belangrijk. De omgeving bepaalt welke mogelijkheden we realiseren binnen die biologische bepaalde grenzen. Met andere woorden: 'context shapes the brain.' En deze samenhang tussen biologische en omgevingsfactoren zorgt ervoor dat sommige kinderen moeten worden beschouwd als een traaggroeiende boom. Kinderen en tieners die tijdens de ontwikkeling geïnspireerd worden door ouders en leerkrachten, die goed slapen en goed eten en niet te veel stress hebben, die nieuwe dingen kunnen ervaren en ondernemen, die waardevolle feedback krijgen en op een liefdevolle manier worden gestuurd ... zij krijgen de kans om zich optimaal te ontplooiën. Deze tieners zijn als een snelgroeiende boom. Zij verwerven al vrij vroeg in hun ontwikkeling de kennis en vaardigheden die ze in de volwassenheid nodig zullen hebben. Veel traag groeiende bomen echter, ontwikkelen zich breed; ze wortelen diep, en doen ervaringen op die in de wereld van straks erg belangrijk kunnen zijn. Een traaggroeiende boom moet je niet vastpinnen op wat hij of zij op dit moment kan en doet. Je moet kijken naar de groepentent. Ook zo'n boom kan het in zich hebben om uit te groeien tot de grootste boom in het bos!

Prof. Dr. Jelle Jolles
Universiteitshoogleraar VU en directeur Centrum Brein & Leran
Amsterdam

BILDUNG SCHEURKALENDER 2016

MAART

Vrijdag

11

'In ieder mens zit een talent verscholen. Zorg dat het boven water komt, daag het uit, voed en stimuleer het. Ieder talent doet ertoe. Geef talent een plek en laat het de wereld bewegen.'

Jeanine Vlastuin (1959 – 2015), rector Willibrord Stichting.

Bron: Boodschap bij haar overlijden op de LinkedIn-pagina van Jeanine Vlastuin.

11 MAART

Onderwijs is mensen raken. Daar begint het mee: op zoek gaan naar het kleine vlammetje dat in iedereen smeult, dat aanwakken en laten opflakkeren. Daar zijn bevlogen onderwijsmensen als Jeanine Vlasblom dagelijks mee bezig.

In de samenleving van nu is het individu meer centraal komen te staan. Mede onder invloed van technologische ontwikkelingen groeien we toe naar een kennis- en netwerk samenleving. De snel veranderende arbeidsmarkt vraagt nieuwe vaardigheden.

Aan scholen de opdracht daar op in te spelen. Zij maken de omslag van massaproductie – passend bij de negentiende en twintigste eeuw – naar maatwerk. Ieder kind heeft talenten en het is de taak van het onderwijs deze te ontdekken en te ontwikkelen. Hiervoor is het nodig de schotten tussen praktijkonderwijs-vmo-havo-vwo weg te nemen. ICT biedt nieuwe mogelijkheden in de klas die op een creatieve en zorgvuldige manier benut moet worden.

Maar niet alles verandert: wat blijft is de school als ontmoetingsplaats van jongeren met een diversiteit aan achtergronden en leefstijlen. Een plek waar ze zich veilig kunnen voorbereiden op de samenleving van straks. Deze brede maatschappelijke opdracht impliceert dat scholen een goede balans weten te vinden in de elementen kennis, maatschappelijke toerusting en persoonsvorming. Geen statische begrippen, maar een constante beweging, met als uitgangspunt het belang van de leerling en niet het systeem.

Paul Rosenmüller
Voorzitter VO-raad
030-2324828
www.vo-raad.nl

BILDUNG 2016

BILDUNG SCHEURKALENDER 2016

MEI

Dinsdag

17

'Bescheidenheid brengt je nergens.'

Sara Albone

Bron: eigen uitspraak over onderwijs.

17 MEI

Het MBO is vol van bescheidenheid. Middelbaar bescheiden onderwijs. De leerlingen zitten 'maar' op een MBO. De docenten geven 'maar' les op een MBO. Als wij willen dat de maatschappij het MBO meer gaat waarderen dan moeten wij onze bescheidenheid links laten liggen.

Als MBO-docenten en -studenten niet trots zijn op het MBO, wie zou dat dan wel moeten zijn? Ik wil dat mijn leerlingen gemotiveerde werknemers worden. Dat ze alles uit het leven halen. Dat ze streven naar academische excellentie. Dat ze goede burgers worden. Dat ze zelfvertrouwen hebben. En vooral dat ze zelf kunnen denken, redeneren en evalueren. Dat ze trots zijn op de opleiding die ze gevolgd hebben.

Wat is mijn rol hierin? Voor de leerlingen ben ik een rolmodel. Ik moet niet alleen uitstralen dat ik een gepassioneerde professional ben maar ik moet dat ook nog zijn. Als ik de leerlingen verder wil brengen moet ik pronken, enthousiasmeren, delen, netwerken en presenteren. Voor bescheidenheid is er geen plaats.

Bescheidenheid brengt je nergens. Wie zelf niet durft te onderscheiden kan dat nooit van zijn leerlingen verwachten. Stel je jezelf vandaag iets minder bescheiden op?

Sara Albone

Dierrenarts en senior docent Groenhorst Barneveld
Leraar van het jaar in het MBO 2013
s.albone@groenhorst.nl

BILDUNG SCHEURKALENDER 2016

JUNI

Donderdag

9

'Niet afvinken, maar aanvonken.'

9 JUNI

In ieder kind schuilt leergierigheid en nieuwsgierigheid. De taak van de pedagoog en de leermeester, in de Griekse oudheid waren dat twee verschillende functies, is die leergierigheid en nieuwsgierigheid te stimuleren. Kinderen uit te dagen, aan te sporen, het vuur van de dorst naar kennis aan te wakkeren.

Het tegengestelde gebeurt vaak op onze scholen: kinderen worden volgepropt met kennis, moeten luisteren en in plaats van vraaggericht onderwijs bieden we aanbodgerichte kennis aan. Dat dooft het vuur en erger nog, het doodt ook vaak de creativiteit. De uitdaging voor het onderwijs is nu net het prikkelen van de hersenen van onze leerlingen, opdat zij willen weten. Ons onderwijs heeft geen behoefte aan leraren en directieleden die goedbedoelde lijstjes afvinken. Wij hebben behoefte aan collega's die in staat zijn bij leerlingen en studenten vonken te verspreiden om daarmee niet de lesstof keurig af te werken en te denken dat het dan wel goed zit, maar boven jezelf en je lesstof uitstijgen en het heilige vuur van het willen weten, ontdekken aanwakkeren, aanvonken! In ons onderwijs moeten we niet afvinken, maar aanvonken!

Paul Rupp

Voorzitter College van Bestuur Avans Hogeschool
www.avans.nl

BILDUNG 2016

BILDUNG SCHEURKALENDER 2016

FEBRUARI

Dinsdag

9

'Het fundament van elke staat is het onderwijs aan zijn jeugd.'

Diogenes (412-323 v. Chr.)

Bron Herik Sissing - red. (2015). 3000 jaar denkers over onderwijs.
Uitgeverij Boom, Amsterdam.

9 FEBRUARI

Onderwijs is kerninstrument van de overheid om onze jeugd kernwaarden en kernvaardigheden bij te brengen. Onderwijs legt de basis voor (samen)leven en (samen)werken in onze vrije democratische rechtsstaat.

Het is niet voor niets dat in onze Grondwet (Art. 23) is vastgelegd dat onderwijs een voorwerp is van aanhoudende zorg van de regering. In gewone taal: de regering zorgt voor het onderwijs.

Goed opgeleide jeugd is gelukkiger, leeft langer, heeft leuker werk en draagt meer bij aan welvaart en maatschappelijke stabiliteit. Kennis is de grondstof voor een stabiele samenleving en een veerkrachtige economie. Het is niet voor niets dat de Nationale Denktank als thema voor 2015 en 2016 onderwijs heeft gekozen. Een goede opleiding is positief voor elke jongere en ook voor de samenleving als geheel: studeren is investeren!

Toch gek dat de overheid onderwijs budgetair ziet als een uitgave en niet als een investering. In de modellen die het Centraal Planbureau gebruikt om politieke ambities en verkiezingsprogramma's door te rekenen, is onderwijs louter een uitgave. En daarmee wordt ten onrechte geen maatschappelijk rendement verondersteld, zoals dat wel bij investeringen gebeurt.

Het zou goed zijn als de beleidsmakers bij het Centraal Planbureau de onderwijsuitgaven ook een investeringskarakter geven in de modellen. Dat helpt politici in onderwijs te investeren en daarmee een nog beter fundament te leggen voor de toekomst van onze democratische rechtsstaat.

Dit zou recht doen aan de wijze woorden van Diogenes.

Hans van der Vlist
Secretaris-generaal ministerie van Onderwijs

BILDUNG SCHEURKALENDER 2016

NOVEMBER

Zondag

20

'M'n heerlijke, lieve, lastige stel, ik weet eigenlijk maar één ding: de jaar of wat dat ik jullie heb en dat jullie mij hebben, behoren wij enkel maar een gelukkige klas te zijn. En de rest is nonsens hoor, al zal ik dat jullie nooit zeggen.'

Theo Thijssen (1879 – 1943)

Bron: Onderwijzer meester Staal in De gelukkige klas van Theo Thijssen, 1926.

20 NOVEMBER

Wat een warm gevoel had ik tijdens het lezen van De gelukkige klas. Wat hebben we toch een prachtvak en wat is het mooi dat onderwijzers van alle tijden op zoveel momenten hetzelfde voelen of hebben gevoeld: geluk in de klas. Dit geluk is ook de reden dat we het zo graag willen. Een gelukkige klas streven en dat weten mijn leerlingen. Een gelukkige leraar, zorgt voor een gelukkige klas en vice versa. Meester Staal heeft het niet altijd gemakkelijk met zijn 'lastige stel'. Maar voor wie hij desondanks altijd een diepe liefde voelt. Dat herken ik ook. Echter, waar meester Staal dit niet hardop zegt tegen zijn klas, en waar hij zich bij zijn leerlingen niet zomaar kwetsbaar op durft te stellen, probeer ik dat wel. Ik praat over kwetsbaarheid, eerlijkheid, eigenheid. De gelukkige klas bereiken we door immer onszelf te zijn. Door allemaal aan te geven waar we naar verlangen, wat we nodig hebben of moeilijk vinden. En waarbij we samen altijd streven naar begrip en begrepen worden. Staals collega Kraak verwoordt het uiteindelijk als volgt en ik kan dit alleen maar beamen: 'Er is op de wereld maar één ding werkelijk en dat is de liefde. Hij had geluk, de rest is altijd nonsens.'

Femke Cools
Leerkracht op Montessori Nijmegen
Leraar van het jaar 2014 (PO)
@CoolsFemke
www.jaffemke.nl